

Fundația
Mănăstirea STAVROANASTASIS

Ieromonah dr. Camil Pavel Sever Peteu

ÎNDRUMĂTOR BIBLICO-LITURGIC

PERIOADELE
PENTICOSTAR – OCTOIH – TRIOD

„Iar a Celui ce, prin puterea care lucrează în noi, poate să facă neșpus mai mult decât cerem sau gândim noi, a Lui să fie slava în Biserică și în Hristos Ius, din neam în neam, în vecii vecilor! Amin.”

(Efes. 3, 20-21).

Galaxia Gutenberg
2023

CUPRINS

PREFAȚA AUTORULUI.....	9	Săptămâna a XIV-a după Rusalii.....	242
Cum se utilizează acest îndrumător?	11	Săptămâna a XV-a după Rusalii.....	249
Câteva precizări lingvistice. Prescurtări	15	Săptămâna a XVI-a după Rusalii.....	262
Cum se identifică citatele biblice	16	Săptămâna a XVII-a după Rusalii.....	273
Câteva caracteristici liturgice		Săptămâna I-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XVIII-a după Rusalii).....	282
ale Penticostarului.....	19	Săptămâna a II-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XIX-a după Rusalii).....	290
Notă asupra ediției	27	Săptămâna a III-a după Înălțarea Sfintei Cruci (a XX-a după Rusalii).....	299
Săptămâna a VI-a a Postului Mare.....	32	Săptămâna a IV-a după Înălțarea Sfintei Cruci	307
A Floriilor	32	Săptămâna a V-a după Înălțarea Sfintei Cruci	315
Săptămâna Patimilor	38	Săptămâna a VI-a după Înălțarea Sfintei Cruci	323
ÎNCEPUTUL PENTICOSTARULUI.....	49	Săptămâna a VII-a după Înălțarea Sfintei Cruci	331
SFİNTELE PAȘTI		Săptămâna a VIII-a după Înălțarea Sfintei Cruci	339
Sfânta și Marea Duminică a Învierții		Săptămâna a IX-a după Înălțarea Sfintei Cruci	348
Domnului nostru Isus Hristos.....	51	Săptămâna a X-a după Înălțarea Sfintei Cruci	356
Sfânta și Marea duminică a Învierții Domnului.....	52	Săptămâna a XI-a după Înălțarea Sfintei Cruci	366
Luni ziua a II-a de Paști.....	55	Săptămâna a XII-a după Înălțarea Sfintei Cruci	378
Mărti ziua a III-a de Paști	56	Săptămâna a XIII-a după Înălțarea Sfintei Cruci	390
Miercuri din Săptămâna Luminată.....	57	Săptămâna a XIV-a după Înălțarea Sfintei Cruci	399
Joi din Săptămâna Luminată.....	58	Săptămâna a XV-a după Înălțarea Sfintei Cruci	408
Vineri din Săptămâna Luminată.....		Săptămâna a XVI-a după Înălțarea Sfintei Cruci	419
Izvorul Tămăduirii.....	59	PERIOADA TRIODULUI.....	427
Sămbăta din Săptămâna Luminată.....	60	Duminică Vameșului și a Fariseului.....	
Săptămâna a II-a a Sfințelor Paști	62	Începutul Triodului.....	432
Săptămâna a III-a a Sfințelor Paști	70	Săptămâna a XXXIV-a după Rusalii.....	
Săptămâna a IV-a a Sfințelor Paști	78	A Vameșului și a Fariseului.....	435
Săptămâna a IV-a a Sfințelor Paști	80	Săptămâna a XXXV-a după Rusalii.....	
Săptămâna a V-a a Sfințelor Paști.....	86	A lăsatului sec de carne	451
Săptămâna a VI-a a Sfințelor Paști	94	Săptămâna a XXXVI-a după Rusalii.....	
Săptămâna a VII-a a Sfințelor Paști. Săptămâna dinaintea Rusalilor.....	103	A lăsatului sec de brânză	470
Săptămâna a VII-a a Sfințelor Paști. Săptămâna înaintea Rusalilor.....	105	Săptămâna I-a a Postului Mare.....	
Încheierea Penticostarului.....	114	Începutul Postului Mare.....	486
PERIOADA OCTOIHULUI.....	115	Săptămâna a II-a a Postului Mare	501
Săptămâna a I-a după Rusalii.....	126	Săptămâna a III-a a Postului Mare.....	516
Săptămâna a II-a după Rusalii.....		Săptămâna a IV-a a Postului Mare.....	530
Începutul postului Sf. Apostoli	143	Săptămâna a V-a a Postului Mare	545
Săptămâna a III-a după Rusalii.....	151	Săptămâna a VI-a a Postului Mare. A Floriilor.....	561
Săptămâna a IV-a după Rusalii.....	161	SĂRBĂTORI ÎN DECURSUL ANULUI	571
Săptămâna a V-a după Rusalii.....	169	1 Ianuarie. Circumcizia Domnului Isus Cristos, Sf. Vasile cel Mare	572
Săptămâna a VI-a după Rusalii.....	177	2 Ianuarie. Înaintepăznuirea Bobotezei.....	576
Săptămâna a VII-a după Rusalii.....	185	3 Ianuarie. Înaintepăznuirea Bobotezei.....	577
Săptămâna a VIII-a după Rusalii.....	193	4 Ianuarie. Înaintepăznuirea Bobotezei.....	578
Săptămâna a IX-a după Rusalii.....	203	Sămbăta dinaintea Bobotezei.....	579
Săptămâna a X-a după Rusalii.....	211	Duminică dinaintea Bobotezei (despre Înaintemergător)	581
Săptămâna a XI-a după Rusalii.....	219		
Săptămâna a XII-a după Rusalii.....	227		
Săptămâna a XIII-a după Rusalii	234		

5 Ianuarie. Ajunul Bobotezei.....	584	Sămbăta dinaintea Înălțării Sf. Cruci.....	636
6 Ianuarie Epifania Domnului nostru Isus Cristos (Boboteaza). Sfințirea cea mare a apei.....	586	Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci.....	637
7 Ianuarie. Sinaxa Sf. Ioan Botezătorul.....	590	14 Septembrie Înălțarea Sfintei Cruci (post și ajun).....	639
Sămbăta după Bobotează.....	594	Sămbăta după Înălțarea Sf. Cruci.....	641
Duminică după Bobotează (Isus în Galilea).....	596	Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci.....	642
30 Ianuarie. Cei între sfinți și ai lumii mari dascăli Vasile cel Mare, Grigore Teologul și Ioan Gură de Aur.....	599	Duminica dintre 11 -17 Octombrie, a Sf-lor Părinți ai Conciliului VII ecumenic.	
2 Februarie Întrămpinarea Domnului Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Isus Cristos.....	602	Al II-lea de la Niccea.....	644
24 Februarie. Prima și a doua gărire a capului Sfântului Ioan Botezătorul.....	605	26 Octombrie Sf. mare mucenic Dumitru.....	646
9 Martie. Pomenirea sf. 40 de mucenici din Sebastia.....	607	8 Noiembrie Sf. Arhangheli Mihail și Gavril.....	649
25 Martie. Bunavestire.....	609	21 Noiembrie Intrarea în biserică a Sf. Fecioare Maria.....	651
23 Aprilie. Sf. Mare mucenic Gheorghe.....	613	30 Noiembrie Sf. Apostol Andrei.....	652
21 Mai, Sf. Împărați Constantin și Elena.....	615	6 Decembrie Sfântul Ierarh Nicolae Taumaturgul (Arhiepiscopul Mirei Licii).....	654
24 Iunie Nașterea Sf. Profet Înaintemergător și Botezător Ioan.....	617	Sămbăta dinaintea Crăciunului.....	656
29 Iunie Sfinții, Înslăviții și atotlăudații corifei ai Apostolilor, Petru și Pavel.....	619	Duminica dinaintea Crăciunului a sfinților părinți sau a Genealogiei.....	657
Duminica dintre 13-19 iulie a Sfinților Părinți Teofori de la Sinodul al IV-lea sau primele VI Sinoad Ecumenice.....	621	24 Decembrie Ajunul Crăciunului.....	660
20 Iulie Sfântul Înslăvitul Profet Ilie Tesbiteanul.....	623	25 Decembrie Nașterea după trup a Domnului nostru Isus Cristos.....	662
6 August Transfigurarea Domnului nostru Isus Cristos.....	626	Ziua a III-a de Crăciun. Sf. Iosif logodnicul Mariei. Sf. Protomartir Ștefan.....	669
15 August Adormirea Maicii Domnului.....	629	28 Decembrie.....	673
29 August Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul.....	631	29 Decembrie.....	674
1 Septembrie Începutul anului nou bisericesc.....	633	30 Decembrie.....	676
8 Septembrie Nașterea Sfintei Fecioare Maria.....	634	31 Decembrie. Încheierea praznicului Crăciunului.....	677
		POSTFAȚĂ.....	681
		ÎN LOC DE EPILOG.....	683
		INDEX EVANGHELIC ȘI TEMATIC.....	685

PREFAȚA AUTORULUI

Scopul pentru care a fost gândit acest *Indrumător* era de a stimula citirea Sfintei Scripturi, așa cum este ea împărțită în Liturgia Euharistică a bisericilor bizantine Ortodoxă și Greco-catolică, specifice spațiului românesc din Transilvania și Banat. În primul rând, a vrut să împlinească o lucrare irenică, de pacificare, care să depășească animozitățile emoționale (uneori chiar viscerale) și politic alimentate și promovate dintre cele două Biserici românești. Lucrarea diavolului care este întotdeauna dezunierea, nu poate fi contracarată decât prin citirea, studierea și mai ales meditarea Sfintelor Scripturi, baza credinței pentru **TOATE** Bisericile creștine, indiferent de încadrarea și organizarea lor confesională. Exemplul ni-l dă chiar Domnul Isus, când, ispitit de diavol prin cuvintele Scripturii **interpretate**, îi răspunde acestuia tot prin cuvintele Scripturii **înțelese** în lumina Duhului Sfânt, autorul lor. Pentru înțelegerea și/sau interpretarea textului sacru, vom reveni altădată și mai pe larg.

Acesta era proiectul. Dar unde Dumnezeu propune un plan de ansamblu, diavolul vine să-l distrugă prin detalii. Așa a fost cazul și aici. Unii au parcurs pe nerăsuflăte textul comentariilor, fără a avea răbdarea să-l citească zi de zi, ca o meditație la textul biblic indicat în titlu. Alții, mai răbdători și nu posedați de demonul curiozității, au citit meditația zi de zi, dar se considerau experți în cititul textului biblic pe care îl știau pe dinafară (!) după arăta citit și deci l-au purut „sălta”. Și mai sunt și alte variante, care au depășit cu mult orice imaginație. Eu am propus o schemă, un joc care devine eficient și interesant doar dacă îi respecti regulile. Nici în continuare nu cred să pot realiza o „metodă” care să „fenteze” hiper-bogata imaginație a destinatarilor în a eluda regulile și a „juca” propriul joc. Toate acestea le-am aflat întâmplător sau prin dialog direct. Vă invit, decă, să citiți textul biblic (mă amăgesc eu din nou!).

Prezentul *Indrumător* nu este nici o introducere în studiul NT și nici un comentariu exegetic. Este doar ceea ce-i spune și numele: un *Indrumător* spre citirea textelor sacre. De aceea, utilizarea lui ca și cum ar fi o carte de sine stătătoare, fără a citi textele biblice prescrise și menționate, este mai puțin folositoare. *Indrumătorul* este menit să deschidă o perspectivă, o poartă de intrare și un stimul pentru o mai adâncă cercetare a Scripturilor care, din nefericire, în Bisericile tradiționale, Ortodoxă și Greco-catolică, nu și-a găsit încă locul pe care-l merită. Studiul biblic trebuie să ocupe un loc distinct în ceea ce privește cunoașterea și trăirea creștinului, ca apoi, prin celebrarea liturgică, să-și poată îndeplini rolul în formarea și maturizarea noastră spirituală. Acest lucru necesită evident un efort, pe care din păcate nu toți sunt dispuși să-l facă, spre paguba, trebuie să o spunem, unei autentice trăiri creștine.

Cântul divin este bazat pe *Cuvântul lui Dumnezeu*. Cunoașterea acestuia nu este facultativă, ci esențială. În cadrul grupului de studiu biblic desfășurat în Cluj încercăm să facem prezent și viu *Cuvântul lui Dumnezeu* celor care iau parte la el. Prin *Indrumător*, vrem ca la acest studiu să participe un număr cât mai mare de credincioși și, de aceea, am hotărât publicarea, fie și rezumativă, a dezbaterilor care au loc în cadrul grupului. De aici a rezultat ideea publicării acestui *Indrumător*.

Cu ajutorul lui Dumnezeu, vă putem oferi prezentul *Indrumător*, care vine să sprijine eforturile de a ne trăi viața în lumina textului Biblic, așa cum ne este el împărțit în lectura zilnică a Liturghiei bizantine.

Mulțumind lui Dumnezeu că ne-a îngăduit să încheiem cu bine acest demers, doresc tuturor o lectură binecuvântată și utilă, pentru ca sămânța Cuvântului lui Dumnezeu să rodească în sufletele fiecăruia dintre noi spre slava lui Dumnezeu și progresul nostru spiritual.

Îar lui Dumnezeu, ce prin puterea care lucrează în noi, poate să facă nespun mai mult decât cerem sau gândim noi, a Lui să fie slava în Biserică și în Cristos Isus, din neam în neam și în vecii vecilor! Amin (Ef. 3, 19-20).

CUM SE UTILIZEAZĂ ACEST ÎNDRUMĂTOR?

Relația noastră cu Dumnezeu urmează de obicei cinci pași importanți, distincți, dar uniți: Primul este ascultarea lui Dumnezeu prin citirea Cuvântului Său (lat. *lectio*). Al doilea este meditarea Cuvântului printr-o digerație a sa în tăcerea interioară (lat. *meditatio*). Urmează apoi răspunsul nostru care este rugăciunea personală sau liturgică (lat. *oratio*). Sinteza constă în contemplarea interioară a lui Dumnezeu care ni S-a descoperit astfel (lat. *contemplatio*). Monahii o realizează în tăcerea interioară și exterioară a mănăstirii, iar cei implicați în lucrarea propovăduirii, prin predicarea Cuvântului divin astfel descoperit și trăit personal (lat. *predicatio*), unei comunități stabile (preoții) sau în construcție, cum este cazul misionarilor. Ultimul pas este imposibil de făcut fără a-i fi parcurs pe cei precedenți. Primii patru pași reuniți într-o unică sinteză reprezintă o practică curentă a monahismului primar, în Occident primind numele generic de *Lectio divina*. Menționăm că, în prezent, ea a trecut de zidurile mănăstirilor și cunoaște o dezvoltare tot mai mare și în afară.

Practica ei a început, în mod sistematic și în comunitatea noastră din anul 2005, întâi la Biserica Bob din Cluj-Napoca. A avut loc în fiecare joi, după Sf. Liturghie de la ora 17 și a continuat apoi, din octombrie 2007, în casa particulară din Cluj-Napoca, str. Avram Iancu nr. 56, devenită capelă și schit al Comunității Monastice Stavroanastasis, cu centrul spiritual și biserica în comuna Feleacu, jud. Cluj.

Materialul prezentat este un auxiliar de studiu și meditație și nu un text de sine stătător. Scopul lui este să faciliteze parcurgerea primilor trei pași ai studierii și trăirii Cuvântului divin: citirea în comun a Biblii, meditarea Sa și răspunsul nostru prin rugăciune. De aceea l-am și intitulat: *Îndrumător*. El nu înlocuiește nici cartea de rugăciuni și, cu atât mai puțin, Biblia. Se citește împreună cu acestea și nu în loc de ele.

Structurarea textului. Înainte de fiecare comentariu se găsesc: 1) titlul zilei, de ex.: Duminica a III-a a Sf. Paști, sau Luni din săptămâna a III-a etc. 2) urmează menționarea pericopelor biblice prevăzute de Biserica Bizantină spre a fi citite în ziua respectivă: Apostolul (Ap.) și Evanghelia (Ev.) și 3) Troparul zilei: (la Triod și Penticostar). Urmează 4) un comentariu sau o cheie de lectură. Vă recomandăm să nu citiți acest comentariu înainte de a parcurge pericopele biblice prescrise pentru ziua respectivă. Comentariul citit de sine stătător nu are sens.

Citatele din Sf. Scriptură, în cadrul comentariului, sunt date în caractere *cursive*. Când sunt complete, apar citate după modul clasic. De ex.: Io. 15, 3-4. Când se citează doar o parte sau sensul, se trece mențiunea „confer” (cf.).

Secvența lecturii este următoarea: la început, identificăm într-o Biblie textul recomandat și **il vom citi!** Apoi citim comentariul ca pe o explicare sau cheie de lectură. Încheierea meditației se poate face citind troparul pentru a simți modul în care a fost interpretat de Biserică, sub formă de rugăciune, textul biblic. Faceți o scurtă rugăciune de invocare a Duhului Sfânt înainte de meditație și o scurtă rugăciune de mulțumire la sfârșit.

Deși nu pretinde a fi o *Lectio divina* în adevăratul sens al cuvântului, am speranța că utilizând acest *Îndrumător*, el va putea fi o deschidere spre citirea Sfintei Scripturi, încadrată în cununa de rugăciuni a Bisericii. Citim Biblia nu după gustul fiecăruia, ci așa cum ne-o prezintă Maica Biserică în cărțile sale de cult (de rit bizantin, în cazul nostru).

Momentul citirii și-l alege fiecare singur. Pentru mine, acest moment este dimineața, ca un prim contact cu Dumnezeu, înainte de a începe orice altă activitate. Avantajul alegerii textelor conform Ritului în care-l slujim lui Dumnezeu, este că inima noastră bate împreună cu toți cei care vor folosi acest *Îndrumător* și, prin aceasta, cu Timpul Bisericii, în ritmul pe care ea îl stabilește.

Timpul acordat citirii. Dacă materialul vi se pare prea lung pentru timpul pe care ați dori să-l acordați meditației, vreau să facem împreună un mic calcul. În felul în care vi l-am propus, citit cu voce tare (pentru verificare), în funcție de lungimea pericopei, ia cam 10-15. Adică un sfert de oră. În 24 de ore avem $24 \times 4 = 96$ de sferturi de oră. Deci întreaga meditație ar fi cam 1% din timpul unei zile. Este acel minim sacrificiu necesar pe care i-l putem acorda lui Dumnezeu, în care citim porția zilnică din Sfânta Scriptură. Atât de puțin ne costă să stăm conectați la uriașul izvor de energie care ni se oferă prin lectura Bibliei, în ritmul și modul în care Biserica o face. Cui i se pare mult acest 1% oferit lui Dumnezeu, chiar și într-o lume în care trăim o viață atât de accelerată și dezordonată, din ce în ce mai îndepărtată de esența ei spirituală, să se gândească că Dumnezeu ne alocă 100% din timpul Său aici și ne pregătește o veșnicie dincolo.

În nădejdea că acest *Îndrumător* vă va fi de folos și că sămânța cuvântului va găsi un pământ fertil în inima cititorilor, vă urez o lectură biblică și un timp de rugăciune binecuvântat. Pentru mulți, acest pas poate fi un bun început pentru familiarizarea cu textul biblic. Nu putem să ne mântuim dacă nu împlinim voința lui Dumnezeu, și nu o putem împlini dacă nu o cunoaștem. De aceea, trebuie, înainte de toate, să-L ascultăm pe El!

Anul liturgic bizantin începe cu Duminica Învierii Domnului (Sf. Paști) prin citirea Prologului Evangheliei după Sf. Ioan (Io. 1, 1-17) și începutul Fa. (1, 1-8) și se continuă neîntrerupt până la Sf. Paști ale anului următor. Evangheliile după Ioan și Fa. se citesc în perioada Sf. Paști (Penticostarul). După Rusalii, pericopele evanghelice sunt luate din Matei (17 duminici), până la Înălțarea Sf. Cruci (14 septembrie), după care se citesc pericopele evanghelice din Luca (Octoihul). În principiu, pericopele din Marcu se citesc în perioada Postului Mare (Triodul). Datorită datei variabile a Sf. Paști, pericopele din Marcu se citesc și în completare, fie împreună cu Matei, fie cu Luca. Pericopele Apostolului (FA) și Epistolele apostolice de la Epistola lui Pavel către Romani și până la Iuda Tadeul urmează neîntrerupt pe tot parcursul Anului liturgic.

Citirea Sfintei Scripturi în cadrul liturgic al ritului bizantin se face astfel. La Sf. Liturghie se citește Noul Testament: Apostolul și Evanghelia. Psalmii se rostesc (sau cântă) mai ales în cadrul oficiului Laudelor divine. Vechiul Testament se citește doar seara la vecernie, iar respectivele pericope se numesc Parimii. Acestea constituie și miezul lecturii biblice în perioada Triodului astfel: la ora (canonică) a VI-a (miezul zilei) în PM se citește din proroci, cu precădere din Isaia, iar la vecernie (tot în PM) din Geneză, Proverbe și Iov. Dacă în Geneză accentul era pus pe origini, iar în Isaia pe viitor, Pildele se adresează prezentului, punând accentul pe viața practică, corporală, sufletească, socială și spirituală, trăită în lumina și sub îndrumarea lui Dumnezeu.

Datorită faptului că acest *Îndrumător* a fost conceput ca unul *biblico-liturgic*, care urmărea succesiunea pericopelor biblice așa cum sunt ele prevăzute în calendarul liturgic al Ritului bizantin, nu vom medita asupra ultimei cărți a NT, *Apocalipsul*, care nu se citește public în cadrul slujbelor acestui rit.

Meditațiile textelor biblice au urmat împărțirea pericopelor Textului sacru așa cum se citesc la slujbele divine în Biserica Bizantină (Ortodoxă și Greco-catolică). Am făcut această alegere și ordonare a textelor în speranța stimulării citirii biblice și în particular. Citirea biblice departe de a fi o problemă opțională este una fundamentală oricărui creștin. Viața pastorală curentă ne arată însă o altă realitate. Simpla indicare a textelor de citit pentru fiecare zi nu a fost suficientă. Unii nu s-au oboisit să citească textul biblic, care era scopul principal avizat. De aceea am intitulat lucrarea nu carte, ci *Îndrumător* pentru citirea CĂRȚII, adică a Bibliei. Citirea comentariului ca text de sine stătător este un nonsens. Mai mult, alții mi-au relatat

"glorios" ca au citit lucrarea pe o singură rasuflare de la un capăt la altul. M-am întrebat ce truc să folosesc pentru a-i determina pe credincioșii noștri tradiționaliști, obișnuiți cu diferite practici devoționale, să bea de la sursă apa curată, limpede și singura dătătoare de viață a Cuvântului Lui Dumnezeu. Să facă aceasta în mod ordonat și sistematic, nu după o schemă oarecare, gândită de un autor, cu oricât de multă dorință de a face cunoscut Cuvântul Lui Dumnezeu, ci după felul și ritmul în care ni-l propune Liturgia Bisericii. Textele prevăzute pentru Post se citesc în timpul Postului, cele pentru perioada Paștelui, în perioada Paștelui, iar cele pentru Crăciun, pentru perioada Crăciunului. Încă o dată: acesta este un Îndrumător de lectură a Bibliei, și nu o lucrare de sine stătătoare.

Penticostarul, Triodul și Octoiul sunt numele cărților liturgice utilizate în rugăciunile Utreniei (rugăciunea liturgică de dimineață) și ale Vecerniei (rugăciunea liturgică de seară) ale Bisericii bizantine în cele trei secțiuni ale Anului liturgic. Părțile fixe ale oficiului Laudelor divine sunt cuprinse în cartea de cult numită grecește *Orologhion* (în slavă *Ceaslov*) care cuprinde părțile fixe ale Laudelor divine. Părțile variabile din diferitele perioade liturgice sunt cuprinse în cele trei cărți diferite. Pentru perioada PM în Triod, pentru perioada cuprinsă între Sf. Paști și Duminică Tuturor sfinților (prima după Rusalii) în Penticostar, iar în timpul de peste an în Octoih.

*

Reînnoim pe această cale dorința noastră de a rămâne în contact, lucru deosebit de important. Acest *Îndrumător* este pentru voi, și fără voi va rămâne o vorbă-n vânt. Nu lăsați *Cuvântul lui Dumnezeu* să fie amestecat cu gunoii lumii. Dacă e bine ce s-a început, răspândiți. Ce este de corectat, menționați. Dar nu fiți indiferenți. Veți da socoteală, oricine ați fi. De asta puteți fi siguri! Comentariile, criticile și sugestiile, întrebările și toate modurile de a comunica sunt nu doar bine venite și cu drag acceptate, dar ele, prin comuniune și rugăciune, vor putea într-un fel face ca acest *Îndrumător* să fie de fapt o operă colectivă. Era și visul meu inițial. Dar totul la vremea hotărâtă de Dumnezeu. Din partea noastră, răbdare și rugăciune!

Vă aduc aminte că, departe ca acest demers de răspândire să fie unul facultativ, el reprezintă o evanghelizare, iar aceasta pentru un creștin este obligatorie: *Vai mie dacă nu binevestesc*, zice Pavel. Meritul este că o fac fără plată, voluntar. Acest îndemn îl adresez confracților preoți.

Le mulțumesc tuturor care, în toate felurile, m-au sprijinit și Vă cer tuturor să Vă rugați ca Biblia să fie mai des și mai bine citită și înțeleasă și în Biserica noastră.

CÂTEVA PRECIZĂRI LINGVISTICE

În cele ce urmează am socotit necesar să fac câteva precizări lingvistice, pentru a explica modul de exprimare utilizat în acest text. Urmând prescripțiile Academiei Române, care spune că scrierea românească este fonetică și nu etimologică, am renunțat la toate formele de transcriere a termenilor din alte limbi în limba română care, prin urmare, vor fi redată fonetic. Astfel, vom scrie:

Isus Cristos, Isus Hristos, renunțând la forme de tipul: *Isus* sau *Christos* etc.

Duhul Sfânt. Toate confesiunile creștine din România, cu excepția greco-catolicilor, folosesc sintagma *Duh Sfânt* pentru a Treia persoană a Sfintei Triade divine Unice și care am adoptat-o în textul de față. Se vor supăra unii. În schimb, ar fi păcat să sărim în extrema cealaltă și să renunțăm pentru derivate la expresii ca *spiritualitate, spiritual, duhovnic* etc. Vom folosi alternativ, după cerința textului, *milă și îndurare* etc.

Ar fi o sărăcire nepermisă a limbii și ne vom trezi din nou într-un penibil și absurd război confesional purtat cu arme lingvistice în „buna” tradiție sinucigașă a poporului român. Experiența ne arată că Cel rău poate altera și cele mai bune intenții.

Eubaristie și nu *eucharistie* etc.

Pentru titulatura bisericilor locale vom folosi *bizantin* în loc de *ortodox* și *latin (roman)* în loc de *catolic*, pentru a evita alterarea sensului de *ortodox* și/sau *catolic* folosite abuziv și partizan și de unii și de alții. La fel, vom folosi termenul de *Biserici ale Reformei*, specificând denomiinațiunea doar dacă aceasta este necesară pentru înțelegerea textului.

Proroc sau *profet*, absolut echivalente, în loc de *prooroc*.

Prescurtări

În cele ce urmează vom evidenția, pentru facilitarea citirii, prescurtările care s-au utilizat pe parcursul redactării textului de față.

PM	= Postul Mare	lat.	= în limba latină
TP	= Timpul Pascal	B. Biz.	= Biserica Bizantină
Ev.	= Evanghelia	B. Lat.	= Biserica Latină
Ap.	= Apostolul	B. Ref.	= Bisericile Reformei
i. Cr.	= înainte de Cristos	LXX	= Septuaginta traducerea în grecește a VT (sec. al II-lea î. Cr.)
d. Cr.	= după Cristos	TM	= Textul masoretic (Biblia braică)
evr.	= în limba ebraică	d.R	= după Rusalii
gt.	= în limba greacă	d. I.S.C.	= după Înălțarea Sfintei Cruci

Prescurtări ale cărților Bibliei

Pentru prezentul Îndrumător, datorită faptului că citatele din Vechiul Testament sunt relativ puține, pentru a nu încălca textul, am preferat să le citez cu denumirea completă. Pentru Noul Testament vom folosi următoarele prescurtări:

Evangheliile	2-a Tesaloniceni 2 Tes.
Matei : Mt.	1-a Timotei: 1 Tim.
Marcu: Mc.	2-a Timotei: 2 Tim.
Luca: Lc.	Tit: Tit.
Ioan: Io.	Filimon: Fil.
Faptele Apostolilor: FA	Ep. Către Evrei: Evr.
Epistolele lui Pavel	Ep. Sobornicești
• Romani: Rom.	• Iacov: Iac.
• 1-a Corinteni: 1 Cor.	• 1 Petru: 1 Pet.
• 2-a Corinteni: 2 Cor.	• 2 Petru: 2 Pet.
• Galateni: Gal.	• 1 Ioan: 1 Io.
• Efeseni: Ef.	• 2 Ioan: 2 Io.
• Filipeni: Fp.	• 3 Ioan: 3 Io.
• Coloseni: Col.	• Iuda: Iuda
• 1-a Tesaloniceni 1 Tes.	• Apocalipsa: Ap.

Cum se identifică citatele biblice

Pentru începători și pentru cei mai puțin familiarizați cu indicarea prin prescurtări a cărților Bibliei indicăm în cele ce urmează reperele necesare. Când se citează dintr-o carte a Bibliei, textul este subliniat *cu litere cursive*.

Exemple

1). ABC. 7, 3 ABC este titlul cărții biblice redat prescurtat conform cu tabelul de mai sus. Ex.: Io. 7, 3 înseamnă Evanghelia după Ioan, capitolul 7, versetul 3.

2). ABC, 5, 6-12 Ex.: 1 Cor. 5, 6-12 înseamnă Scrisoarea întâia către Corinteni, capitolul 5, versetele de la 6 la 12.

3). cf. ABC 3, 4 înseamnă că fragmentul din text este conform cu locul biblic indicat.

4). (v. 7) Se indică astfel un verset din pericopa zilei, pentru a nu cita de fiecare dată pasajul sub formă completă.

5). ABC 2, 5a sau 5b. De ex. 2 Cor. 4, 18b înseamnă din a 2-a epistolă către Corinteni, capitolul 4, partea a doua a versetului.

18. Dacă se indică litera „a” înseamnă partea întâia a respectivului verset.

6). ABC, 8, 1 și urm. înseamnă textul evidențiat și câteva versete în plus, până se epuizează ideea.

7). Mențiune specială pentru Psalmi. Există în circulație două tipuri de Biblii în românește. În principal, Biblia sinodală, editată de BOR, a căruia traducere urmează LXX (vezi prescurtările) și traducerea Societății biblice, mai cunoscută sub numele de „traducerea Cornilescu”, care urmează TM. Numerotarea psalmilor în cele două versiuni nu se suprapune într-un total. Fără a intra în detalii, pentru uzul acestui îndrumător ne limităm doar să semnalăm următoarele corespondențe:

A). de la Ps. 1 -8 nr. Ps. este același.

B). de la Ps. 10 – 112 (LXX, Biblia sinodală), corespunde Ps. 11–113 (TM, Biblia Cornilescu). Astfel Ps. 50 (Miluiește-mă Dumnezeu... (LXX este Ps. 51 din „Cornilescu”).

Pentru a identifica Psalmii vom scrie întâi Nr. Psalmului din LXX și după bară Nr. Psalmului din versiunea „Cornilescu”. De ex.: Ps. 50/51.

C). după Ps. 114, dacă va fi cazul, vom menționa expres echivalențele.

Datorită faptului că pericopele biblice pentru uzul liturgic sunt de multe ori luate din mai multe locuri ale aceluiași capitol al textului biblic sau chiar din capitole diferite, pentru identificarea lor am socotit util să exemplific unele situații. Deși le citez exact cum apar ele, forma rămâne valabilă pentru orice alt tip de situație.

- 1). Io. 5, 22;27 se citește: Ev. după Ioan, cap. 5, versetele 22 și 27.
- 2). Lc. 21, 8-9, 25-27, 33-36 se citește: Ev. după Lc. cap. 21, versetele de la 8 la 9, de la 25 la 27 și de la 33 la 36.
- 3). Rom. 14, 19-23; 16, 25-27 se citește: Din epistola lui Pavel către Romani, cap. 14 de la versetele 14 la 19 și din cap. 16, de la versetele 25 la 27.
- 4). Ezra 5, 1; 6, 14 se citește: Din cartea lui Ezra (VT) cap. 5, 1 și din cap. 6, 14
- 5). Evr. 1, 10-2, 3 se citește: din epistola către Evrei, cap. 1 de la versetul 10 până la cap. 2 versetul 3.